

15.09.2020

TIBBİ MALZEME KRİZİNE ACİL ÇÖZÜM BULUNMALI

Tıbbi malzeme üreticileri, uzun süreden beri kamudan olan alacaklarını tahsil edemiyorlar. Bu kriz acilen çözüme kavuşturulmalıdır. Aksi takdirde pandemi sürecinde yaşanan sağlık sorunlarımız daha da ağırlaşacaktır.

Kamu ve üniversite hastanelerinin hizmetlerini sürdürmesinde ihtiyaç duyulan ilaç dışı tıbbi malzeme, laboratuvar ekipmanları, tıbbi cihaz, ortez, protez gibi daha birçok ürün grubu ve hizmetleri 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında özel sektörden tedarik edilmekte ve belirlenen ihale kanunu kapsamında tedarik zincirinin devamlılığı sağlanmaktadır.

Ancak uzun süreden beri söz konusu tedarik zincirinde baş gösteren birtakım problemler, ülke genelinde faaliyet gösteren 9.800 kayıtlı üyesi bulunan 2 milyar doların üzerinde işlem hacmi olan, 650 milyon dolar ihracat rakamına erişen ve 100 binin üzerinde çalışanı bulunan tıbbi malzeme üreticilerinin faaliyetlerini sürdürülemez bir noktaya getirmiştir. Halbuki pandemi süreci göstermiştir ki yerli medikal ve ilaç sektörünün varlığı ve gücü, ülkeler için son derece önemlidir. Bu nedenle sokağa çıkma yasaklarının uygulandığı günlerde bile laboratuvar ve tıbbi cihaz ve malzemeleri üreten ve tedarik eden firmalar kapsam dışında bırakılmıştır.

Medikal ürün ve hizmet ticareti yapan tıbbi malzeme üreticileri, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında açılan ihalelere katılmakta, 120 ila 200 gün arasında değişen sürelerde ödemelerini almak üzere ihalenin kuralları dahilinde tedarik sürecini tamamlamaktadır. Ancak, son 6 aylık süreçte 120-200 günde ödenmesi gereken borçların ödenmesinin 500 günü aşan ve belirsiz sürelerle uzatılması, ülke genelinde sektörün faaliyet gösteremez hale gelmesine sebep olmuştur.

Büyük alıcı kamunun borçlarını sözleşme hükümlerine uymayarak zamanında ödememesi ve bunu alışkanlık haline getirmesi sektördeki firmaları zor durumda bırakmış, firmalar bu finansal yükü karşılamak durumunda kalmıştır. Üstelik medikal ve ilaç sektöründeki pek çok girdi ithal edilmektedir ve dövizdeki oynamalar da ayrı bir risk teşkil etmektedir.

Sektörün kamu hastanelerinde 16 ay, üniversite hastanelerinde 36 ayı geçmiş 19 milyarlık alacakları birikmiştir. Bu alacakların ödenmesi için Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilileri tarafından 2018 yılı için %30, 2019 yılı için %50, 2020% yılı için %60 oranlarında indirim istenmiştir. Oysa ki, kamu hastaneleri kullandıkları tıbbi malzeme ve ilaçların karşılıklarını Sosyal Güvenlik Kurumundan düzenli şekilde tahsil etmişler fakat bu borçlarını ödemek yerine başka yerlere harcamalarını yapmışlardır.

Kamu hastaneleri tarafından alınan, kullanılan ve 19 milyar TL'ye ulaşan malzeme ve ilaç borçlarının ödenmesi için devlet gücünü kullanarak ödememe kozuyla indirim talep edilmesi mevzuat ve hukuk kurallarına uygun düşmemektedir. Devleti yönetenlerin bu şekilde davranmasının kurumlara ve sözleşmelere olan güveni zedelediği açıktır.

Son yıllarda giderek artan şekilde keyfi, hukuka uymayan ve piyasa kuralları dışında davranmayı alışkanlık haline getirmiş bir yönetim anlayışı yaygınlaşmakta ve birçok sektörde üretimi, ihracatı ve ticareti olumsuz etkilemektedir. Nitekim sağlık alanında da Uluslararası Sağlık Hizmetleri (USHAŞ) A.Ş adı altında piyasa kurallarını bozan özel firmaların ihracat ve ticaretini engelleyen yeni bir Kamu İktisadi Teşebbüsü oluşturulmuştur. Kamu ihale kanununa tabi olmayan USHAŞ A.Ş'nin başta COVID-19 testleri olmak üzere piyasadan hangi ürünü, hangi şartlar ile aldığı ve kamuya kaçta sattığı da bilinmemektedir. **Devletin, bakanlıkların görevi özel sektörün yerini almak, işlerini zorlaştırmak, ihracat yaparken hibe almak ve onlara rakip olmak değil özel sektörün serbest piyasa kuralları ve hukuk zemininde rahatça üretim, ihracat ve ticaret yapmalarını sağlamaktır.**

Sektör hizmet veremeyecek hale geldiği takdirde maalesef birçok sarf malzemesine ulaşım zorlaşacak, bu durum halkımızın sağlığını olumsuz yönde etkileyecek ve pandemi krizinde istenmeyen durumlar oluşacaktır.

DEVA Partisi olarak, gerek borç alacak konusunda gerekse başta USHAŞ şirketi olmak üzere yapısal sorunlar konusunda, sektörün piyasa kuralları içinde çalışabileceği, üretim ve ihracat yapabileceği bir ortam oluşturulması adına tarafları bir araya gelerek karşılıklı anlayış, özveri ve hukuk içinde çözümler bulmaya davet ediyoruz.